

популяризувати власну медичну освіту. Якщо раніше місцеві жителі воліли проходити лікування за кордоном, а місцева охорона здоров'я обслуговувала переважно жителів сусідніх країн Перської затоки, то вже сьогодні медицина в ОАЕ виходить на зовсім новий міжнародний рівень. Починає активно розвиватися такий напрямок у туризмі, як омолодження організму та СПА процедури. Медицина ОАЕ готова до прийняття останніх розробок у галузі косметичної медицини та фармакології [3]. Держава в ОАЕ здійснює активне фінансування інноваційних проектів у галузі охорони здоров'я, куди почали залучати чималі активи закордонних інвесторів. Клініки ОАЕ охоче співпрацюють із іноземними колегами та переймають найкращий міжнародний досвід. Офіційна влада Еміратів намагається постійно відстежувати сучасні розробки та можливі перспективні напрямки у сучасній медицині з використанням цільових державних програм підтримки будь-яких іновачій, що повинно стати показовим для національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Модернізація менеджменту та публічного управління в системі охорони здоров'я / кол. монографія за ред. Желюк Т.Л., Шкільняка М.М. Тернопіль, Крок. 2020. 560 с.
2. Романовська Ю.А., Плахтій В.Г. Досвід Швеції у реформуванні медичного страхування в Україні. Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/29_2019_ukr/64.pdf
3. 8 особливостей охорони здоров'я в ОАЕ. URL: <https://internationalwealth.info/life-abroad/8-peculiarities-of-healthcare-in-abu-dhabi-for-expats/>

Інна ЧИКАЛО

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасні реалії, детерміновані військовими діями агресора, що завдають нищівних втрат національній економіці, потребують вироблення нових підходів до організації управління соціально-економічним розвитком територій. Враховуючи те, що соціально-економічний розвиток територій є цілісною системою закономірностей, взаємозв'язків та пропорцій здійснення відтворювальних процесів суб'єктами економічних відносин різних форм власності на території

адміністративно територіальної одиниці, що з одного боку є об'єктивним процесом, а з іншого – процес, що здійснюється під впливом управлінської діяльності, такі підходи мають базуватися на новітніх досягненнях науки у сфері публічного управління та практиці управлінської діяльності в умовах війни.

За попередніми оцінками різних національних та міжнародних інституцій, скорочення економіки сягатиме від 20 до 50%. Так, зокрема, Європейський банк реконструкції та розвитку прогнозує, що війна зумовить скорочення економіки України на 30% цього року [1]. Міжнародний валютний фонд прогнозує, що економіка України цього року через війну скоротиться на 35%. Кабінет Міністрів України очікує зниження ВВП на 30-50%, при чому від 30% до 50% підприємств в Україні уже повністю припинили свою діяльність [2]. З початку війни в Україні знищено 8 цивільних аеропортів та пошкоджено 10 військових аеродромів, зруйновано або захоплено понад 533 заклади освіти, 300 дитячих садочків, 196 медичних закладів, 129 заводів та підприємств [3]. Такі значні втрати та руйнування інфраструктури обумовлюють значний дефіцит як державного бюджету, так і місцевих бюджетів. На території громад, де ведуться активні бойові дії, через пошкодження або знищення промислових об'єктів відбувається втрата їх бюджетоутворюючого потенціалу.

Враховуючи вказане урядом запроваджено комплекс заходів для послаблення фіскального тиску на функціонуючі суб'єкти економічних відносин, зокрема: дозволено переходити на третю групу спрощеної системи оподаткування платникам податку із оборотом до 10 млрд грн із необмеженою кількістю працівників та сплачувати 2-відсотковий податок із доходу замість податку на прибуток і ПДВ; розширено перелік операцій, щодо яких платник єдиного податку третьої групи може звільнитися від податкового обов'язку з ПДВ; збільшено період, протягом якого платник податків може без застосування санкцій не виконувати податкового обов'язку, при відсутності такої можливості; впроваджено спрощені митні процедури щодо імпорту товарів та автомобілів [4].

Водночас, для забезпечення соціально-економічного розвитку певні заходи мають проводитися і на рівні місцевого самоврядування. Організація управління соціально-економічним розвитком територій в умовах воєнного стану має базуватися на координації взаємодії між органами публічної влади та місцевого самоврядування. При цьому, пріоритетним напрямом діяльності органів місцевого самоврядування має бути забезпечення ефективного

ресурсовикористання потенціалу відповідних територій із одночасним забезпеченням як потреб фронту, так і відновлювальних економічних процесів. Для цього система місцевого самоврядування потребує чіткої інституціоналізації, яка враховуватиме результати реалізації реформи децентралізації та існуючі умови їх функціонування.

В сучасних реаліях, саме територіальні громади мають максимізувати зусилля щодо забезпечення власної фінансової спроможності. Важливими заходами щодо цього можуть стати наступні:

- по-перше, формування дієвої системи управління фінансовими потоками;
- по-друге, удосконалення системи адміністрування податків;
- по-третє, оптимізація міжбюджетних трансфертів.

Посиленню фінансової спроможності територіальних громад, на територіях, на яких не ведуться активні бойові дії може сприяти використання інструментарію релокації бізнесу, тобто переміщення підприємств з територій, що наближені або знаходяться у зоні бойових дій, в безпечні регіони Західної України [5].

Реалізація урядової програми релокації бізнесу дозволить забезпечити як збереження виробничого потенціалу національної економіки, так і задовольнити потреб споживачів у необхідних товарах, роботах чи послугах. Зауважимо, що на сьогодні відсутній чіткий механізм релокації підприємств із виокремленням критеріїв пріоритетності, законодавчо визначених та затверджених логістичних схем релокації та дієвої системи моніторингу таких бізнесів. Окрім цього, розміщення на території громад релокованих підприємств потребує внесення коректив до програм та стратегій соціально-економічного розвитку тих територіальних громад, які їх приймають. Враховуючи сучасні умови, в таких програмно-планових документах громад мають бути відображені пріоритети формування резервних фондів на території громади для забезпечення як потреб населення, так і формування системи територіальної оборони на території громади.

На сьогодні, наявні орієнтовні прогнози оцінки вартості відновлення. Так, зокрема, дослідники з Centre for Economic Policy Research світової мережі економістів оцінюють вартість відновлення України після війни у понад 200-500 мільярдів [6]. Для формування потенціалу для післявоєнної відбудови важливим напрямом організації управління територіальних громад та органів їх місцевого

самоврядування, вбачаємо, використання інструментарію співпраці з донорськими організаціями європейських держав щодо реалізації інфраструктурних проєктів модернізації та розбудови відповідних громад. В цьому плані варто погодитись із думкою фахівців, про те, що «Україні слід посилювати співпрацю з європейськими партнерами (як із владними інституціями, так і з інститутами громадянського суспільства) щодо розгортання низки нових програм та проєктів, спрямованих на підготовку представників влади та громадян до повоєнного етапу соціально-економічного розвитку» [7].

Організація управління соціально-економічним розвитком територій, що є складною системою закономірностей та взаємозв'язків і співвідношень відтворювальних процесів і суб'єктів економічних відносин на території адміністративно-територіальної одиниці, потребує врахування умов та особливостей його забезпечення в умовах війни та застосування відповідного інструментарію управління.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції і розвитку. URL: <https://www.ebrd.com/home>
2. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://blogs.imf.org/2022/03/15/how-war-in-ukraine-is-reverberating-across-worlds-regions/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Економіка війни та повоєнний економічний розвиток України: проблеми, пріоритети, завдання. URL: https://www.prostir.ua/?news=ekonomika-vijny-ta-povojennyj-ekonomichnyj-rozvytok-ukrajiny-problemy-priorytety-zavdannya#_ftn6
5. Програма релокації підприємств. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3e766cf9-f3ca-4121-8679-e4853640a99a&title=ProgramaRelokatsiiPidprimstv>
6. Офіційний сайт Centre for Economic Policy Research. URL: <https://cepr.org/>
7. Організація управління розвитком територій під час військових дій в Україні URL: <https://gurt.org.ua/news/informator/78295/>